

MAT Á UMHVERFISÁHRIFUM

NÍÐURSTÖÐUR FRUMATHUGUNAR OG ÚRSKURÐUR SKIPULAGSSTJÓRA RÍKISINS UM ÓLAFSVÍKURVEG OG ÚTNESVEG Á SNÆFELLSNESI. BJARNARFOSS AÐ EGILSSKARÐI

1. INNGANGUR

Skipulagsstjóri ríkisins hefur fengið til frumathugunar lagningu Ólafsvíkurvegar nr. 54 og Útnesvegur nr. 574 á Snæfellsnesi, samkvæmt lögum nr. 63/1993 um mat á umhverfisáhrifum.

Framkvæmdaraðili: Vegagerðin.

Framkvæmd kynnt í frummatsskýrslu: Nýr 3,3 km langur kafli verður lagður á Ólafsvíkurveg frá Bjarnarfossi að Egilsskarði, nýr 2 km langur vegur og 6,1 km langur endurbættur kafli á Útnesveg frá gatnamótum við Ólafsvíkurveg að Kambsgili. Nýir safnvegir verða lagðir að Hraunhöfn og Öxl, safnvegur að Bjarnarfossi verður lengdur og ræsi verða sett í Landakotsgil og Hraunhafnará.

Markmið framkvæmdar: Að auka umferðaröryggi og bæta samgöngur milli Staðarsveitar, Breiðuvíkur og Ólafsvíkur um Fróðárheiði.

Frumathugun: Þann 25. júní 1999 tilkynnti Vegagerðin framkvæmdina til Skipulagsstofnunar. Framkvæmdin var auglýst opinberlega þann 7. júlí 1999 í Lögbirtingablaðinu og Morgunblaðinu og 8. júlí 1999 í Skessuhorni. Frummatsskýrsla lá frammi til kynningar frá 7. júlí til 11. ágúst 1999 á bæjarskrifstofu Snæfellsbæjar á Hellissandi, sýsluskrifstofunni í Ólafsvík og á Hótel Búðum. Ennfremur í Þjóðarbókhöðunni og hjá Skipulagsstofnun í Reykjavík. Ein athugasemd barst á kynningartíma. Leitað var umsagnar Snæfellsbæjar, Náttúruverndar ríkisins, Hollustuverndar ríkisins og Þjóðminjasafns Íslands. Framkvæmdin var kynnt Ferðamálaráði Íslands, Náttúrufræðistofnun Íslands og veiðimálastjóra.

Gögn lögð fram við frumathugun:

Frummatsskýrsla: Ólafsvíkurvegur og Útnesvegur á Snæfellsnesi, Bjarnarfoss að Egilsskarði. Mat á umhverfisáhrifum. Frummatsskýrsla. Teiknistofan Jaðar, júní 1999.

Önnur gögn:

Svör framkvæmdaraðila við umsögnum og athugasemd, dags. 10. ágúst 1999.

Fylgiskjöl svarbréfa framkvæmdaraðila:

- Grunnmynd er sýnir færslu leiðar 2 um Kinnartún í landi Kinnar. Vegagerðin, ágúst 1999.
- Úttekt eftirlitsmanns Náttúruverndar ríkisins. Útnesvegur um Öxl: Breyting á áætluðu vegstæði í landi Kinnar. Sigríður Hjaltadóttir, ágúst 1999.
- Úttekt eftirlitsmanns Náttúruverndar ríkisins. Útnesvegur um Öxl: Efnistaka í Rjúpnaborgum. Sigríður Hjaltadóttir, ágúst 1999.

Adolf Friðriksson Fornleifastofnun Íslands. Athugun á meintum fornleifum í tilefni af endurskoðun á vegastæði Útnesvegar, 29. ágúst 1999

2. UMSAGNIR

Leitað var umsagnar **Snæfellsbæjar** með bréfi dags. 5. júlí 1999 og barst umsögn með bréfi dags. 11. ágúst 1999. Þar segir m.a.:

„Bæjarráð Snæfellsbæjar ítrekar fyrri umsögn sem Bæjarstjórn Snæfellsbæjar sendi frá sér og er merkt sem fylgiskjal 9 í frummatsskýrslunni en þar segir: „Bæjarstjórn Snæfellsbæjar mælir eindregið með fyrirhuguðum vegaf framkvæmdum á Ólafsvíkurvegi og Útnesvegi. Eins og kemur fram í frummatsskýrslunni þá eru þessar framkvæmdir mikilvægur hlekkur til að bæta aðgengi íbúanna við alla almenna þjónustu og aðgengi að býlum, ferðamannaþjónustu og að þéttbýlisstöðum í Snæfellsbæ mun stór batna. Við Útnesveg eru vinsælir ferðamannastaðir og á Arnarstapa er ein af þremur fiskihöfnum í Snæfellsbæ. Nýr vegur með bundnu slitlagi mun gjörbreyta aðkomu að þessum svæðum. Þess má geta að vegirnir eins og þeir eru í dag þola ekki þá umferð sem á þeim er og hefur þurft að grípa til þungatakmarkana vegna lélegs ástands þeirra. Vegtengingin upp á Fróðárheiði eins og hún er í dag er stórhættuleg og hefur valdið mönnum töluverðum erfiðleikum á vetrum og þá aðallega vegna mikils bratta og krappa beygja. Fyrirhuguð breyting á þessari leið mun því verða mikil samgöngubót.

Bæjarstjórn Snæfellsbæjar hefur farið yfir tillögur Vegagerðarinnar í frummatsskýrslunni um val leiða og gerir ekki athugasemdir við valkost Vegagerðarinnar.“

Í frummatsskýrslunni er gert ráð fyrir að efnistökuastaðir verði sex, þ.e. við Hraunsmúla, í Rjúpnaborgum, í Kinn, sunnan Egilsskarðs, við Sleggjubeinu og í Botnshlíð (Smálækjarhlíð).

Snæfellsbær gerir ekki athugasemdir við þessa efnistökuastaði en vill sérstaklega taka fram að efnisnám í Rjúpnaborgum er mjög góður kostur fyrir þessa framkvæmd og framkvæmdir sem verða síðar meir á svæðinu, þær gætu t.d. einnig orðið framtíðar efnisnámur þegar farið verður í veginn yfir Fróðárheiði. Hvað varðar efnistöku í Botnshlíð (Smálækjarhlíð) og við Sleggjubeinu þá ber þess að geta að í aðalskipulagi Snæfellsbæjar 1995-2015 er gert ráð fyrir efnistöku á þessum stöðum og mælir Snæfellsbær með að efnistaka verði á þessum stöðum.

Þess ber þó að geta að í aðalskipulaginu er gert ráð fyrir að loka námunni við Sleggjubeinu á skipulagstímabilinu, en við vinnslu aðalskipulagsins var litið svo á að þegar vegagerð á svæðinu yrði lokið yrði námunni lokað, sbr. kafla 3.7.

Efnisnámur í greinagerð aðalskipulags Snæfellsbæjar 1995-2015 en þar segir m.a.: „Varðandi efnisnámur hefur verið haft samráð við Náttúruverndarráð og Vegagerðina. Meðan unnið er að uppbyggingu vega og lagningu bundins slitlags, verða allmargar námur að vera aðgengilegar. Að því loknu er gert ráð fyrir að gengið verði frá flestum námum sem tengjast vegagerð á svæðinu.“

Að öðru leyti gerir Snæfellsbær ekki athugasemdir við framkvæmdina, en minnir á að vegalagningin fer fram á mjög viðkvæmu og falletgu svæði sem verður að ganga vel um.“

Leitað var umsagnar **Náttúruverndar ríkisins** með bréfi dags. 5. júlí 1999 og barst umsögn með bréfi dags. 3. ágúst 1999. Þar segir m.a.:

„Valin veglína og aðrir kostir

[...] Í frummatsskýrslu eru bornir saman þrír kostir varðandi legu Útnesvegur, þ.e. núverandi vegur endurbættur með tilfærslu veglínu við veltengingu Ólafsvíkurvegur, nýr vegur um Kinnartún og nýr vegur neðan Axlar og Axlarhyrnu. Síðastnefndi kosturinn er óásættanlegur út frá náttúruverndarsjónarmiðum þar sem veglínan liggur um Búðahraun á 1,2 km kafla en það er að hluta til friðlýst, sbr. auglýsing nr. 357/1979 um friðland í Búðahrauni. Enn fremur liggur veglínan að hluta til um flóa. Út frá náttúruverndarsjónarmiðum er yfirleitt æskilegast að gerðar verði endurbætur á núverandi vegi til að halda frekari röskun á landi í lágmarki. Vegagerðin telur endurbætur á núverandi vegi ekki ásættanlegan kost vegna veltæknilegra sjónarmiða, sérstaklega vegna erfiðra aðstæðna við tengingar Útnesvegur og nýs Ólafsvíkurvegur. Hún mælir því með þeim kosti að leggja nýjan veg um Kinnartún sem sameinast núverandi vegi í stöð 2000. Sú veglína liggur að hluta til um mýrlendi. Það sama á við um nýtt vegstæði Ólafsvíkurvegur. Því telur Náttúruvernd ríkisins að ekki sé hægt að fallast á framlagðar veglínur nema gripið verði til mótvægisáðgerða til að hlífa mýrlendi, sbr. umfjöllun um gróður hér að neðan.

Gróður

[...] Náttúruvernd ríkisins tekur undir ofangreinda ábendingu [fylgiskjal 1 með frummatsskýrslu] um að jarðrask verði bundið við vegstæðið sjálft til að hlífa búsvæði hagastarar sem mest. Jafnframt ítrekar stofnunin þær ábendingar sem fram koma í greinargerðum um gróður og dýralíf (sjá fylgiskjöl 1 og 6 í frummatsskýrslu) um að mýrum verði hlíft við frekari framræslu og að ekki verði grafnir vegskurðir meðfram vegunum. Nauðsynlegt er að ekki verði um að ræða hliðarýtingar og að öllu efni verði keyrt í veginn þar sem hann liggur um mýrlendi.

[...] Náttúruvernd ríkisins telur að eingöngu sé hægt að fallast á að grafinn verði nýr vegskurður [ofan vegar milli stöðvar 23200 og 23680] ef sett verður það skilyrði að fyllt verði upp í núverandi vegskurð og vegur jafnaður út.

Samkvæmt lögum um náttúruvernd nr. 44/1999 skulu mýrar og flóar, 3 hektarar að stærð eða stærri, njóta sérstakrar verndar og skal forðast röskun þeirra eins og kostur er. Við vegagerð, hvort sem um er að ræða endurbætur á eldri vegum eða lagningu nýrra, ber að fara eftir ákvæði laganna og leita allra leiða til að raska ekki mýrlendi frekar en orðið er. Jafnframt ber að hafa í huga

þá stefnu stjórnvalda að vinna að endurheimt votlendis og þá kröfu að endurheimta skuli votlendi í stað þess sem raskast við vegagerð eða aðrar framkvæmdir.

Fuglalíf

[...] Náttúruvernd ríkisins getur fallist á að ekki sé ástæða til að stöðva framkvæmdir um varptíma. Hins vegar telur stofnunin eðlilegt að í útboðsgögnum verði farið fram á að verktaki ljúki mótun vegarins utan varptíma.

Efnistaka

[...] Stofnunin gerir ekki athugasemdir við efnistöku úr opnum námu við Hraunsmúla, Kinn og Egilsskarð (námur A, C og D) með því skilyrði að efnistakan verði í samráði við eftirlitsráðgjafa stofnunarinnar.

Náttúruvernd ríkisins leggst gegn fyrirhugaðri efnistöku úr námu við Sleggjubeinu enda er gert ráð fyrir að námunni verði lokað samkvæmt aðalskipulagi Snæfellsbæjar 1995-2015 og yrði efnistakan jafnframt áberandi í landi. Stofnunin tekur undir það álit eftirlitsráðgjafa að óæskilegt sé að taka meira efni úr námu í Smálækjarhlíð þrátt fyrir að þar sé gert ráð fyrir opinni námu samkvæmt aðalskipulagi Snæfellsbæjar. Efnistaka á þessum stað verður mjög áberandi og erfitt verður að ganga frá svo að vel fari.

Náttúruvernd ríkisins telur að skoða verði betur fyrirhugaðan efnistökuastað í Rjúpnaborgum áður en hægt er að meta hvort ásættanlegt er að taka efni þar. Jafnframt verði að liggja fyrir upplýsingar um heildarmagn þess efnis sem fyrirhugað er að vinna og það hvort efnið standist gæðakröfur. Samkvæmt frummatsskýrslu er áætlað taka um 0-5.000 m³ úr námunni en jafnframt kemur fram að mögulegt sé að vinna allt að 100.000 m³, ef efnið stenst þær kröfur sem gerðar eru til efnis í efstu lög vega. [...]

Frágangur

[...] Náttúruvernd ríkisins telur að ganga eigi frá þeim hluta vegarins sem verður lagður af og reyna að afmá ummerki eftir hann í landinu.

Að öðru leyti gerir Náttúruvernd ríkisins ekki athugasemdir við framkvæmdina með þeim skilyrðum að jarðraski verði haldið í lágmarki og að haft verði samráð við eftirlitsráðgjafa Náttúruverndar ríkisins á Vesturlandi um framkvæmdina, þ.m.t. efnistöku, og frágang vegna hennar.“

Frá **Náttúruvernd ríkisins** barst frekari umsögn með bréfi dags. 18. ágúst 1999 um breytingu leiðar 2 um Kinnartún í landi Kinnar og efnistöku í námu B í Rjúpnaborgum. Þar segir m.a.:

„Tillaga landeigenda jarðarinnar Kinnar á tilfærslu vegstæðis fyrirhugaðs Útnesvegar, þ.e. á kafla frá stöð 700 að stöð 1600. Ekki eru gerðar athugasemdir við þessa breytingu ef tryggt er að framkvæmdin hafi ekki meiri áhrif á og/eða rýri núverandi votlendi. Í eftirlitsferðinni þann 5. ágúst gengu eftirlitsráðgjafi og fulltrúi Vegagerðarinnar í ferðinni fram á skurði sem e.t.v. gætu talist til menningarminja, en sjálfsagt er að kanna það betur hjá

Þjóðminjasafni Íslands. Náttúruvernd ríkisins tekur undir athugasemd eftirlitsráðgjafa um að halda raski við framkvæmdina í lágmarki og að hlífa beri mýrum við frekari framræslu. Mikilvægt er að veglínu verði haldið ofan brekkurótar.

Athugasemdir Náttúruverndar ríkisins vegna fyrirhugaðrar efnistöku í einni af mörgum basaltborgum er tilheyra Rjúpnaborgum byggir einnig á umsögn Sigríðar Hjaltadóttur dags. 7. ágúst síðastliðinn. Áhersla er lögð á að ekki verði kroppað í borgina enda myndi það valda áberandi sári til margra ára. Hinsvegar er ásættanlegra að efnið þar verði fullnýtt og að frágangi verði þannig háttáð að útlit líkist sem mest landslagi í næsta nágrenni. Áhersla er lögð á að sjónmengun verði sem minnst á vinnslutíma og brýnt að strax í upphafi verði tekin ákvörðun um það hvort nýta eigi staðinn sem áningar- og útsýnisstað í þágu ferðaþjónustu.

[...] Samkvæmt staðfestu aðalskipulagi Snæfellsbæjar er ekki gert ráð fyrir efnisnámu í Rjúpnaborgum. Efnistaka er háð framkvæmdaleyfi sveitarstjórnar og þar sem ekki er gert ráð fyrir námu í Rjúpnaborgum þarf náttúruverndarnefnd heima í héraði að gefa umsögn um efnistöku. Þá þarf framkvæmdaraðili, áður en leyfi sveitarstjórnar er veitt til efnistöku, að leggja fram áætlun um væntanlega efnistöku þar sem m.a. er gerð grein fyrir magni og gerð efnis, vinnslutíma og frágangi á efnistökusvæði, en það er í samræmi við áðurnefnd lög um náttúruvernd.

Að öðru leyti gerir Náttúruvernd ríkisins ekki athugasemd við framkvæmdina með þeim skilyrðum að jarðraski á hverjum tíma verði haldið í lágmarki og umgengni sem best verður á kosið. Að lokum er þess vænst að haft verði samráð við eftirlitsráðgjafa Náttúruverndar ríkisins á Vesturlandi um eftirlit með framkvæmdinni.“

Leitað var umsagnar **Hollustuverndar ríkisins** með bréfi dags. 5. júlí 1999 og barst umsögn með bréfi dags. 8. júlí 1999. Þar segir m.a.:

„Hollustuvernd ríkisins telur að skýrslan gefi eðlilegt yfirlit um umhverfisáhrif framkvæmdarinnar, og gerir ekki athugasemdir við niðurstöður hennar.“

Leitað var umsagnar **Þjóðminjasafns Íslands** með bréfi dags. 5. júlí 1999 og barst umsögn með bréfi dags. 26. ágúst 1999. Þar segir m.a.:

„Fornleifastofnun Íslands kannaði fornleifar á fyrirhuguðu vegarstæði sumarið 1997. Á grundvelli skýrslu stofnunarinnar setti Þjóðminjasafn Íslands það skilyrði að rústum á móts við stöð 23700-23800 yrði hlíft með því að færa vegarstæðið frá fornleifunum. Þetta skilyrði hefur verið uppfyllt. Þjóðminjasafn Íslands hefur því engar athugasemdir við ofangreindar framkvæmdir.

Finnist áður ókunnar fornleifar ber að gera Þjóðminjasafninu viðvart svo fljótt sem unnt er og stöðva framkvæmd uns fenginn er úrskurður fornleifanefndar um hvort verki megi fram halda og með hvaða skilmálum sbr. 20. gr. þjml. nr. 88/1989.“

3. ATHUGASEMDIR

Athugasemd barst frá **Pórði Guðmundssyni og Finnboga Björnssyni** f.h. Félags niðja Finnboga G. Lárussonar frá Búðum, erfingja og eigenda að landi Kinnar dags. 3. ágúst 1999. Þar segir m.a:

„Erfingjar Finnboga og Bjargar vilja halda tryggð við þennan stað [Kinn] og hafa því áformað að sækja um leyfi til þess að fá að byggja þar nokkur sumarhús skv. skipulagsvinnu sem verið hefur í gangi um nokkurt skeið.

Þær hafa ekki verið kynntar yfirvöldum í Snæfellsbæ. Er það í og með vegna þess að við höfum vitað af áhuga á vegagerð yfir Kinnarland og átt viðræður við fulltrúa Vegagerðarinnar þar um. Höfðu þeir farið með okkur á staðinn og skýrt stöðuna, sem þó var ekki unnt að gera fyrr en snjóá leysti í vor. Við hétum að kanna málið við aðra eigendur. Nú liggur tillaga Vegagerðarinnar fyrir og við nánari athugun getum við ekki með nokkru móti fallist á hana. Hún gerir ráð fyrir vegarstæði sem myndi kollvarpa áætlunum okkar um byggingar á nefndu svæði. Taka verður fram að frá þessu fyrirhugaða byggingarsvæði okkar er einstakt útsýni yfir Búðir, Staðarsveitina og hluta Breiðuvíkur, Snæfellsjökull og út yfir Faxaflóan.

Við gerum okkur grein fyrir því að umferð þarf sitt svæði, enda hefur vegurinn á Útnesið og upp á Fróðárheiði legið um Kinnarland um árabíl.

Við höfum skrifað og rætt málin við fulltrúa Vegagerðarinnar í Borgarnesi og reynt að ná fram samstöðu í málinu. Til þess að svo megi verða af okkar hálfu þarf vegarstæðið að færast neðar í landið sem nemur 70 – 90 metrum hið skemmsta. Með því móti yrði hljóðmengun vonandi innan marka sem talin eru ásættanleg og aukið nauðsynlegt rými skapast til byggingarsvæðis.

Við teljum að litið sé nú á sjónarmið okkar með velvilja af hálfu Vegagerðar ríkisins og er þessi krafa hér með lögð fram í trausti þess að tillögunni verði breytt í samræmi við hana.“

4. UMHVERFISÁHRIF ÓLAFSVÍKURVEGAR OG ÚTNES-VEGAR Á SNÆFELLSNESI. BJARNARFOSS AÐ EGILSSKARÐI

4.1 FYRIRHUGUÐ FRAMKVÆMD

Í frummatsskýrslu er kynnt nýlagning 3,3 km langs kafla á Ólafsvíkurvegi frá Bjarnarfossi að Egilsskarði og nýr 2 km langur kafli á Útnesvegi að bænum Öxl. Þaðan verður Útnesvegur endurbættur á 6,1 km löngum kafla að Kambsgili. Í heild er framkvæmdin um 11,4 km. Stefnt er að því að framkvæmdir hefjist síðla árs 1999 og verði lokið árið 2001. Vegirnir verða lagðir bundnu slitlagi.

4.1.1 Lega vegar

Samkvæmt frummatsskýrslu liggur nýr Ólafsvíkurvegur frá enda bundins slitlags við Bjarnarfoss suður fyrir bæinn Hraunhöfn yfir Landakotsgil og Hraunhafnará og þaðan í sveigju upp austurhlíðar Kinnarhyrnu rétt neðan við núverandi veg. Fyrirhugaður vegur fer inn á núverandi veg norðan við Egilsskarð í landi Axlar.

Nýr Útnesvegur liggur frá vegamótum við nýjan Ólafsvíkurveg sunnan Hraunhafnar í víðri beygju til vesturs og upp brekkur sunnan Kinnarhyrnu um Kinnartún. Vegurinn

fer inn á núverandi veg ofan við bæinn Öxl. Þaðan er að mestu fylgt núverandi vegi að Kambsgili en hæðarlega og kröppustu beygjur verða lagfærðar.

Nýir safnvegir verða lagðir að Hraunhöfn og Öxl, safnvegur að Bjarnarfossi verður lengdur og safnvegur að Búðum mun stytta um 650 m. Sett verða ræsi í Landakotsgil og Hraunhafnará.

4.1.2 Efnistaka

Samkvæmt frummatsskýrslu er heildarefnisþörf áætluð um 300.000 m³. Gert er ráð fyrir að um 145.000 m³ af efni fáist úr námum og um 150.000 m³ úr skeringum.

Náma A við Hraunsmúla er í ógrónum mel neðan Ólafsvíkurveggar á móts við Lýsuvatn. Áætlað er að taka þar um 20.000 m³ af efni í neðra burðarlag af um 10.000 m² svæði í um 2 m lagi. Áður hefur verið tekið efni úr námunni.

Náma B í Rjúpnaborgum er í ógrónu klapparholti vestan Ólafsvíkurveggar. Mögulegt er að vinna allt að 100.000 m³ á um 15.000 m² svæði en einungis er áætlað að vinna um 5.000 m³ af efni í klæðningu fyrir fyrirhugaða framkvæmd. Náman er hugsuð sem framtíðarnáma fyrir endurbætur á vegi yfir Fróðárheiði.

Náma C, Kinn er hluti vegskeringar í ógróinni hlíð á vegsvæði Ólafsvíkurveggar. Áætlað er að taka þar um 80.000 m³ af efni í fyllingar af um 24.000 m² svæði í um 3,5 m lagi. Alls eru skeringar á vegsvæði Ólafsvíkurveggar ásamt námu C um 130.000 m³.

Náma D sunnan Egilsskarðs er í ógróinni líparítskriðu ofan Útnesveggar. Áætlað er að taka þar um 90.000 m³ af efni í fyllingar af um 23.000 m² svæði í um 4 m lagi. Áður hefur verið tekið efni úr námunni.

Náma E við Sleggjubeinu er í nokkuð gróinni framburðarkeilu lækjar úr Rauðfeldsgjá. Áætlað er að taka þar um 30.000 m³ af efni í efra burðarlag og klæðningu af um 18.000 m² svæði í 1,5-2 m lagi. Áður hefur verið tekið efni úr námunni.

Náma F í Smálækjahlíð er að hluta gróin framburðarkeila norðan Útnesveggar. Áætlað er að taka þar um 30.000 m³ af efni í neðra burðarlag af um 15.000 m² svæði í 1-3 m lagi. Áður hefur verið tekið efni úr námunni. Magn efnistöku er háð því hvort fallist verður á efnistöku úr námu E.

4.1.3 Aðrir kostir

Í frummatsskýrslu eru bornar saman tvær leiðir á Útnesvegi (leið 1 og 3) við valkost framkvæmdaraðila (leið 2).

Leið 1, núverandi vegur endurbættur, er ekki talin ásættanleg. Töluvert grjóthrun er á veginn úr hlíðum Axlarhyrnu og vegamótin við Ólafsvíkurveg eru illleysanleg tæknilega og hættuleg. Mesti bratti á Ólafsvíkurvegi myndi aukast í 9% vegna erfiðra aðstæðna við vegamótin með óþægindi og slyshættu í för með sér. Kostnaður er meiri við leið 1 en, leið 2.

Leið 3, neðan Axlar og Axlarhyrnu, tengist Ólafsvíkurvegi á sama stað og leið 2 um Kinnartún. Þaðan liggur hún vestur um flóa og tún í landi Kinnar og Axlar, út á Búðahraun á um 1,5 km kafla, um flóa og melholt og fer inn á núverandi veg vestan Egilsskarðs. Vegtæknilega er leið 3 talin betri en valkostur framkvæmdaraðila (leið 2) en hún er 1 km lengri, dýrari og fer yfir Búðahraun á 1,2 km kafla en hraunið er að hluta til friðlýst.

Náttúruvernd ríkisins telur að leið 3 sé óásættanleg út frá náttúruverndarsjónarmiðum þar sem veglínan liggur um Búðahraun sem er að hluta til friðlýst. Ennfremur liggur veglínan að hluta til um flóa.

4.2 ÁHRIF Á MENN OG SAMFÉLAG

Samkvæmt frummatsskýrslu er lagning vegarins talin munu bæta samgöngur og auka umferðaröryggi á svæðinu. Gerðir voru útreikningar á áhrifum framkvæmdarinnar á hávaða við íbúðarhúsið á bænum Öxl. Niðurstöður útreikninga sýndu að þar verður jafngildishljóðstig undir viðmiðunarmörkum mengunarvarnareglugerðar.

Landeigendur Kinnar áforma að reisa sumarhús í landi sínu. Niðurstöður útreikninga á hávaða sýna að lágmarksfjarlægð fyrirhugaðrar sumarhúsabyggðar er 60 m frá vegi ef miðað er við árdagsumferð en 115 m ef miðað er við sumardagsumferð eigi að uppfylla viðmiðunarmörk mengunarvarnareglugerðar um hljóðvist við sumarhúsabyggð.

Þórður Guðmundsson og Finnbogi Björnsson f.h. Félags erfingja Finnboga G. Lárussonar frá Búðum geta ekki fallist á valkost framkvæmdaraðila (leið 2 um Kinnartún) nema að vegarstæðið verði fært a.m.k. 70-90 m neðar í landi Kinnar, fjær fyrirhugaðri sumarhúsabyggð.

Í svari framkvæmdaraðila er gerð grein fyrir breytingu á leið 2 um Kinnartún frá stöð 700-1.600 og er hún talin ásættanleg þrátt fyrir að mesti langhalli vegar muni aukast úr 6,6% í 7,2%.

Náttúruvernd ríkisins gerir ekki athugasemdir við breytingu á leið 2 um Kinnartún verði tryggt að framkvæmdin hafi ekki meiri áhrif á eða rýri núverandi votlendi og raski verði haldið lágmarki. Mikilvægt sé að veglínu verði haldið ofan brekkurótar.

Snæfellsbær bendir á að lagning vegarins fari fram á mjög viðkvæmu og fallegu svæði sem verður að ganga vel um. Náttúruvernd ríkisins tekur í sama streng og bendir á að fyrirhugaðar vegaf framkvæmdir eru að hluta til innan svæðis sem er á náttúruinjasrá og fjölsótt útivistarsvæði og mikilvægt sé að staðið verði vel að framkvæmdum og þess gætt að raska ekki merkjum náttúruinjum.

4.3 ÁHRIF Á MENNINGARMINJAR

Samkvæmt frummatsskýrslu mun framkvæmdaraðili sjá til þess að umferð vinnuvéla sé haldið frá nálægum minjastöðum við Landakot, Hraunhafnarbakka, Hraunhöfn og Öxl. Það verður gert með merkingum og afmörkun minjastaða og skýrum texta í útboðslýsingu. Þjóðminjasafn Íslands gerir ekki athugasemd við framkvæmdirnar.

Náttúruvernd ríkisins bendir á að við skoðun á færslu valkostar framkvæmdaraðila (leið 2 um Kinnartún) til suðurs hafi komið í ljós skurðir sem ástæða væri til að kanna hvort teldust til menningarminja. Framkvæmdaraðili lét gera frekari úttekt á færslu vegarins. Eftir þá úttekt er talið ósennilegt að mannvirkið teljist til fornleifa en mælt með því að fyllt verði í skurðinn með mól og aðgát sýnd í nágrenni hans.

4.4 ÁHRIF Á GRÓÐUR OG DÝRALÍF

Samkvæmt frummatsskýrslu mun fyrirhugaður Ólafsvíkurvegur liggja um framræst mýrlendi og lítt gróinn jökulruðning. Fyrirhugaður Útnesvegur mun liggja um hallamýrar, grasbrekkur, þurrlendisholt, móa með mýrarsundum á milli og mela sem koma uppúr gróðurþekjunni. Ekki fundust neinar sjaldgæfar tegundir á svæðinu nema hagastör frá stöð 700-1.800. Hagastör er fremur sjaldgæf á landsvísu en ekki sjaldgæf á þessum slóðum. Fuglalíf er ekki talið sérstakt og mun vegurinn ekki fara um þéttar fuglabýggðir eða vörp.

Samkvæmt frummatsskýrslu mun framkvæmdin fyrst og fremst takmarkast við vegstæðið þannig að röskun á lífríki verði sem minnst. Framræsluskurðir verða takmarkaðir meðfram fyrirhuguðum vegi í samráði við landeigendur. Vegna rennslis yfirborðsvatns og ísamyndunar á vetrum kemur til greina að grafa skurð ofan vegar milli stöðva 23.200-23.680 og yrði þá fyllt í núverandi vegskurð og vegur jafnaður út. Lífrænum jarðvegi verður haldið til haga til að þekja vegfláa og að lokinni efnistöku verður jafnað út köntum efnistökusvæða og sáð í raskað svæði. Framkvæmdaraðili mun ekki stöðva framkvæmdir á varptíma heldur setja í útboðsgögn að verktaki ljúki mótun vegarins utan varptíma.

Náttúruvernd ríkisins telur að ekki sé hægt að fallast á framlagðar veglínur nema gripið verði til mótvægisáðgerða til að hlífa mýrlendi. Lögð er áhersla á að ekki verði um að ræða hliðarýtingar og að öllu efni verði ekið í veginn og ekki verði grafnir vegskurðir meðfram veginum þar sem hann liggur um mýrlendi. Jarðrask verði bundið við vegstæðið sjálft til að hlífa búsvæði hagastarar sem mest. Stofnunin telur að eingöngu sé hægt að fallast á að grafinn verði nýr vegskurður milli stöðva 23.200-23.680 verði fyllt upp í núverandi vegskurð og vegur jafnaður út. Náttúruvernd ríkisins getur fallist á að ekki sé ástæða til að stöðva framkvæmdir um varptíma en eðlilegt sé að í útboðsgögnum verði farið fram á að verktaki ljúki mótun vegarins utan varptíma.

Í svörum framkvæmdaraðila kemur fram að í útboðsgögnum verður lögð áhersla á að verktaki forðist hliðarýtingar og að öllu efni verði ekið í veginn þar sem hann liggur um mýrlendi. Ennfremur verði sett í útboðsgögn tilmæli til verktaka þess efnis að mótun vegarins fari fram utan varptíma.

4.5 ÁHRIF Á LANDSLAG OG JARÐMYNDANIR

Í frummatsskýrslu kemur fram að vegfláar og skeringafláar verða lagaðir að landslagi og halla umhverfis og merkar jarðfræðiminjar muni ekki verða fyrir áhrifum af framkvæmdinni. Skeringar í jarðlög verða takmarkaðar eins og kostur er. Gerðar verða breiðar vegrásir meðfram Ólafsvíkurvegi og Útnesvegi til þess að draga úr hættu á að grjótt berist inn á veginn. Gengið verður frá námum samhliða efnistöku í samráði við Náttúruvernd ríkisins. Í námum sem verða nýttar áfram verður gengið frá svæðum þar sem efnistöku er lokið.

Í frummatsskýrslu kemur fram að efnistaka úr námu E við Sleggjubeinu verði minna áberandi en efnistaka úr námu F í Smálækjahlíð og því æskilegri efnistökuastaður. Efni úr námu E við Sleggjubeinu er hæft í efra burðarlag og klæðningu en slíkt efni er vandfundið á framkvæmdarsvæðinu. Fram kemur að magn efnis úr námu F í

Smálækjahlíð er háð því hvort fallist verður á efnistöku úr námu E við Sleggjubeinu en náman er við Rauðfeldsgjá sem er vinsæll áningarstaður ferðamanna.

Snæfellsbær gerir ekki athugasemdir við efnistökuastaði. Tekið er fram að efnisnám í Rjúpnaborgum er góður kostur og er mælt með efnistöku úr námu F í Smálækjahlíð og námu E við Sleggjubeinu.

Náttúruvernd ríkisins gerir ekki athugasemdir við efnistöku úr námum við Hraunsmúla, Kinn og Egilsskarð (námur A, C og D) með því skilyrði að efnistakan verði í samráði við eftirlitsráðgjafa stofnunarinnar. Náttúruvernd ríkisins telur að skoða verði betur fyrirhugaða námu B í Rjúpnaborgum m.t.t. magns og gæða áður en hægt sé að meta hvort ásættanlegt er að taka efni þar. Lagst er gegn fyrirhugaðri efnistöku úr námu E við Sleggjubeinu enda sé gert ráð fyrir að námunni verði lokað samkvæmt Aðalskipulagi Snæfellsbæjar 1995-2015 og yrði efnistakan jafnframt áberandi í landi. Talið er óæskilegt að taka meira efni úr námu F í Smálækjahlíð þrátt fyrir að þar sé gert ráð fyrir opinni námu samkvæmt aðalskipulagi því hún verði mjög áberandi.

Framkvæmdaraðili lét gera frekari úttekt á fyrirhugaðri námu B í Rjúpnaborgum¹. Eftir þá úttekt telur Náttúruvernd ríkisins það ásættanlegt að efnið þar verði fullnýtt og að frágangi verði þannig háttáð að útlit líkist sem mest landslagi í næsta nágrenni. Áhersla er lögð á að sjónmengun verði sem minnst á vinnslutíma og brýnt að strax í upphafi verði tekin ákvörðun um það hvort nýta eigi staðinn sem áningar- og útsýnisstað í þágu ferðaþjónustu.

Í svörum framkvæmdaraðila kemur fram að ekki er sátt um þessa niðurstöðu þar sem hér er um að ræða mjög vandfundið efni í miklu magni. Er lagt til að lagður verði 100 m langur vegur vestur fyrir borgina til að draga úr sjónmengun frá Ólafsvíkurvegi meðan á efnistöku stendur. Tekið er vel í að miða efnistöku við framtíðarnot af svæðinu og að gerðar verði áætlanir um útlit svæðisins að efnistöku lokinni. Samráð verði haft við eftirlitsráðgjafa Náttúruverndar ríkisins um framkvæmdina, þ.m.t. efnistöku og frágang hennar.

Í frummatsskýrslu kemur fram að lengd aflagðra vega verður 2,7 km. Náttúruvernd ríkisins telur að ganga eigi frá þeim hluta vegarins sem verður lagður af og reyna að afmá ummerki eftir hann í landi. Í svörum framkvæmdaraðila kemur fram að tekin verði ákvörðun um hvort afmá eigi veginn í samráði við landeigendur. Ekki sé ljóst hvort landeigendur Kinnar hyggist nýta núverandi veg vegna fyrirhugaðrar sumarhúsabygðar.

---

¹ Úttekt eftirlitsmanns Náttúruverndar ríkisins. Útnesvegur um Öxl: Efnistaka í Rjúpnaborgum. Sigríður Hjaltadóttir, ágúst 1999.

5. NIÐURSTAÐA SKIPULAGSSTJÓRA RÍKISINS

Vegagerðin hefur tilkynnt til frumathugunar nýlagningu 3,3 km langs kafla á Ólafsvíkurvegi frá Bjarnarfossi að Egilsskarði og nýjan 2 km langan kafla á Útnesvegi að bænum Öxl. Þaðan verður Útnesvegur endurbættur á 6,1 km löngum kafla að Kambsgili. Í heild er framkvæmdin um 11,4 km. Markmið framkvæmdarinnar er að auka umferðaröryggi og bæta samgöngur. Stefnt er að því að framkvæmdir hefjist síðla árs 1999 og verði lokið árið 2001. Vegirnir verða lagðir bundnu slitlagi.

Þörf er á endurbótum Ólafsvíkurvegar og Útnesvegar til að hægt sé að uppfylla kröfur um umferðaröryggi og samgöngubætur.

Á Útnesvegi eru kynntir þrjú kostir á legu fyrirhugaðs vegar. Leið 1, núverandi vegur endurbættur, er vegtæknilega lakasti kosturinn vegna hættulegra vegamóta við Ólafsvíkurveg. Leið 3, neðan Axlar og Axlarhyrnu, er vegtæknilega besti kosturinn en fer inn á Búðahraun sem er að hluta til friðlýst, um votlendi, er lengri og dýrari en leið 1 og 2. Leið 2 um Kinnartún, sem er valkostur framkvæmdaraðila, og leið 3 munu báðar valda raski á grónu landi og mýrlendi. Það er mat skipulagsstjóra ríkisins að með tilliti til öryggis- og náttúruverndarsjónarmiða sé ásættanlegt að leggja fyrirhugaðan Útnesveg samkvæmt leið 2 um Kinnartún. Einnig telur skipulagsstjóri ríkisins ásættanlegt að hliðra leið 2 um Kinnartún til suðurs milli stöðva 700 og 1.600 vegna fyrirhugaðrar sumarhúsabyggingar í landi Kinnar eins og lagt er til í viðbótargögnum framkvæmdaraðila.

Þar sem nýr Ólafsvíkurvegur og Útnesvegur liggja um mýrlendi verði öllu efni ekið í veginn og forðast hliðaráytingar. Jarðrask verði bundið við vegstæðið til að hlífa sem mest búsvæði hagastarar. Verði grafinn nýr vegskurður milli stöðva 23.200 og 23.680 verði fyllt upp í núverandi vegstæði og vegur jafnaður út. Lokið verði við mótun vegarins utan varptíma vegna fuglalífs á svæðinu.

Umferð vinnuvéla verði haldið frá nálægum minjastöðum við Landakot, Hraunhafnarbakka, Hraunhöfn og Öxl með merkingum og afmörkun minjastaða og skýrum texta í útboðslýsingu.

Skipulagsstjóri ríkisins gerir ekki athugasemdir við efnistöku úr námu A við Hraunsmúla, námu C í Kinn og námu D sunnan Egilsskarðs. Að mati skipulagsstjóra ríkisins er efnistaka úr námu B í Rjúpnaborgum ásættanleg verði dregið úr sjónmengun á vinnslutíma, efni þar verði fullnýtt og að frágangi verði þannig háttað að útlit líkist sem mest landslagi í næsta nágrenni.

Fyrirhuguð er efnistaka úr námu E við Sleggjubeinu eða námu F í Smálækjahlíð verði efnistaka úr námu E ekki talin ásættanleg. Efni hefur áður verið tekið úr þessum námum. Náttúruvernd ríkisins fellst ekki á efnistöku úr námu E. Að mati skipulagsstjóra ríkisins er frekari efnistaka úr námu E við Sleggjubeinu ekki talin ásættanleg þar sem náman verður áberandi og er við vinsælan áningarstað ferðamanna við Rauðfeldsgjá. Skipulagsstjóri telur efnistöku úr námu F í Smálækjahlíð ásættanlega en mikilvægt er að takamarka efnistöku úr námunni eins og kostur er.

Samráð verði haft við eftirlitsráðgjafa Náttúruverndar ríkisins um framkvæmdina, þ.m.t. efnistöku og frágang hennar.

Samkvæmt 27. gr. skipulags- og byggingarlaga nr. 73/1997 m.s.br. þarf að sækja um framkvæmdaleyfi til Snæfellsbæjar vegna framkvæmdarinnar. Framkvæmdin er ekki

samkvæmt staðfestu aðalskipulagi fyrir Snæfellsbæ og þarf að breyta því.

Á grundvelli gagna framkvæmdaraðila lögðum fram við frumathugun, umsagna, athugasemdar og svara framkvæmdaraðila við þeim er það mat skipulagsstjóra ríkisins að fyrirhuguð lagning Ólafsvíkurvegjar frá Bjarnarfossi að Egilsskarði og Útnesvegjar samkvæmt leið 2 um Kinnartún að Kambsgili muni ekki hafa í för með sér umtalsverð áhrif á umhverfi, náttúruauðlindir eða samfélag.

6. ÚRSKURÐARORÐ

Í samræmi við 8. grein laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 63/1993 hefur skipulagsstjóri ríkisins farið yfir þau gögn sem lögð voru fram af hálfu framkvæmdaraðila við tilkynningu ásamt umsögnum, athugasemd og svörum framkvæmdaraðila við þeim.

Með vísun til niðurstöðu skipulagsstjóra ríkisins sem gerð er grein fyrir í 5. kafla þessa úrskurðar er fallist á fyrirhugaða lagningu Ólafsvíkurvegjar frá Bjarnarfossi að Egilsskarði og Útnesvegjar samkvæmt leið 2 um Kinnartún að Kambsgili eins og henni er lýst í framlagðri frummatsskýrslu og viðbótargögnum framkvæmdaraðila með því skilyrði að samráð verði haft við Náttúruvernd ríkisins um tilhögun framkvæmda og frágang að framkvæmdum loknum.

7. KÆRUFRESTUR

Samkvæmt 14. grein laga nr. 63/1993 má kæra úrskurð skipulagsstjóra ríkisins til umhverfisráðherra. Kærufrestur er til 8. október 1999.

Reykjavík, 1. september 1999

Stefán Thors

Hólmfríður Sigurðardóttir